

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 EGÉSZ ÉVRE 12.— K. | NEGYED ÉVRE 3.— K.
 FÉLEVRE 6.— K. | EGYES SZÁM —.60 K.

FŐSZERKESZTŐ
 DR. BISCHITZ BÉLA
 ÜGYVED.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, V. KER., SAS-UTCA 20. SZÁM.
 TELEFON 108—00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Az Orsz. Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Nagybánya-vidéki Osztályának története.*)

Irta: kápolnai Pauer Viktor kir. mérnök.

Az 1901. év január hó 19-ik napján a Bányászati és Kohászati Egyesületnek egy új vidéki osztálya alakult meg: a nagybánya-vidéki.

Az osztály alapításában résztvettek: Antalóczy Aladár, I. Bay Lajos, ifj. Bakó János, Baltai János, Baumerth Károly, Bálint Imre, Beregszászy Kálmán, Bernhard Adolf, Bertalan Miklós, Bittsánszky Ede, Bradofka Frigyes, Burkhard Ferenc, Csutor József, Delhányi Zsigmond, Deutsch Aladár, Ember Elek, Ember Péter, Eröss Gyula, Farkas Ferenc, Farkas Jenő, Fábíán Lajos, Fizély Sándor, Gallov Géza, Gálffy Pál, Gellért Béla, Gellért Endre, Glanzer Gyula, Gothard József, dr. Gondos Mór, Göbel Imre, Grillusz Emil, Gurszky János, Guzman János, György Gusztáv, Hanisch Viktor, dr. Harácsek Imre, Harácsek József, Heinrich Vilmos, Homola Gyula, Hudoba Gusztáv, Hullán János, Husovszky József, ifj. Husovszky József, Ináncsy Jenő, dr. Incze Béla, Incze Sándor, Jamnik Viktor, Jeney Gyula, Kaiser Adolf, Kaiser Rudolf, dr. Kádár Antal, Kende Dániel, Kreutler János, Ketney Mihály, Knöpfler Gusztáv, dr. Köhler János, Kompóty Ágoston, Kondor Sándor, b. Kovács Géza, Kovács Gyula, Kőrös Rezső, Kremnyitzky Fülöp, Kuhajda József, Lacheta János, Lakatos Ottó, Laszke Győző, Lerch Ignác, Litschauer Lajos, dr. Lovrich Gyula, Madán Ferenc, Mayer Károly, Makovinszky Mihály, dr. Makray Mihály, Marosán Athanász, Martin György, Mády János, Mentler Sándor, Merzenich Hubert, Miklós István, Mikó Béla, Miskovszky Ernő, Molcsány Gábor, Moldován László, Muzsnay Ferenc, Nagy Imre, Nagy György, Neubauer Ferenc, Nickmann Richárd, Nikodem János, Oblatek Béla, Orbán Károly, Orosz János, Pap László, Penti Albert, Pokol Elek, Raffay András, Roberts János, dr. Sandiann Gergely, Sax Béla, Schmidt Jenő, Schmidt Henrik, Schönherr Antal, Schönherr Sándor, Simon László, Sipos Géza, Smidt Sándor, Sobó Jenő, Stoll Béla, Surjánszky Vilmos, Susterits Lajos, Süssner Ferenc, Szabó Adolf, Szellemey Geyza, Szellemey László, Sziklaváry Adolf, dr. Szokol Pál, Szőke Béla, Tomasovszky Lajos, Ujhelyi Hugó, Vajna Miklós, Vernóczy István, Vida Aladár, Wagner Elek, Vass Lajos, dr. Weisz Ignác, Weisz Lajos, Weisz György, Zachár Ádám.

*) „A Nagybányai Bányakerület Monografiája“ című, most megjelent műből, melynek részletes ismertetését legközelebbi számaink egyikében fogjuk hozni.

Ezen tagok által létesített osztály a központi anyaegyesület egyik ágát képezi és célja mindezek előtt annak érdekeit minden irányban előmozdítani.

Hivatása továbbá a bányászati és kohászati tisztviselők, szaktársak, bányatulajdonosok és a bányászat iránt érdeklődők között az összetartó bányászati szellemet fejleszteni és ápolni.

Az alapítók előtt, mint cél lebegett még, hogy az osztály a bányászati és kohászati szakismereteket a szakunk érdekeit, különös tekintettel a Nagybánya-vidéki bányászati és kohászati viszonyokra, fejleszteni és előmozdítani fogja.

Az említett alakuló gyűlésen elnökké Neubauer Ferenc bányavezetőt választották meg, ki azóta megszaktítás nélkül osztályunk élén állott.

Ugyancsak ezen gyűlésen megválasztották a tisztikar többi tagjait is és pedig: alelnökké Svaiczter Sándor kir. bányatanácsost és Farkas Jenő felsőbányai polgármestert a nagybányai bányakerület „Bányaegyletének“ elnökét, titkárnak Szellemey Geyzát, pénztárnoknak Gellért Bélát, ellenőrnek pedig Kondor Sándort.

Választmányi tagok lettek: Bittsánszky Ede, Grillusz Emil, Incze Sándor, Mikó Béla, Stoll Béla, Madán Ferenc, Gellért Endre, Weisz György, Oblatek Béla, Fábíán Lajos, Schönherr Antal, Weisz Lajos.

Vidéken — Lacheta János, Baumerth Károly, Bradofka Frigyes, Laszke Győző, Guzmán János.

Az alakuló gyűléstől kezdve az 1912. év május hó 11-én tartott közgyűlésig az osztály működéséről és viszonyairól alábbi táblázat nyújt áttekintést.

Év	Tagok száma	Tartatott		Egyesületi vagyon év elején	
		közgyűlés	választ gyűlés	K	f.
1901	128	2	3	—	—
1902	122	4	3	337	07
1903	121	4	3	574	67
1904	117	2	2	623	61
1905	129	3	2	806	13
1906	140	3	2	920	71
1907	127	3	2	886	83
1908	137	3	2	1073	73
1909	99	2	3	874	47
1910	105	2	2	891	01
1911	117	2	5	876	01

11 év alatt tehát 30 közgyűlés és 29 választmányi gyűlés volt.

Az egyesület tisztikara, mely elhalálozás vagy eltávozás folytán volt változásnak alávetve, az eddig lefolyt idő alatt a következő szakférfiakból állott:

Elnök: Neubauer Ferenc. Alelnökök: Svaiczter Sándor, Grillusz Emil, Farkas Jenő és Moldován László. Titkárok: Szellemy Geyza és György Gusztáv. Pénztárnok Gellért Béla. Ellenőrök: Kondor Sándor, Poperczer Elek, kápolnai Pauer Viktor.

A lefolyt 11 év alatt több szabad előadás és sok felolvasás tartatott és pedig:

Altnéder Ferenc: 1. Cink kérdésünkről. 2. Szegény ércek feldolgozására szolgáló eljárások, különös tekintettel a hazai viszonyokra. 3. Egy hihetetlen töményítési eljárásról. 4. Az electrolit ólom előállításáról és az amerikai bányatelepek kísérleti laboratóriumáról. 5. Az amerikai szakársokról.

György Gusztáv: A fernezelyi kohófüst ártalmasságáról.

Iványik István: A magyar magnetit és annak ipara.

Dr. Kádár Antal: 1. A bányamunkások táplálkozásáról és védekezés a tüdővész és élősdiék ellen. 2. Az üzemi tisztviselők életmentési kötelessége. 3. A Frankfurt A. M.-ben 1908. évben tartott első nemzetközi mentésügyi kongresszusról. 5. Tanulmányuti jelentés.

Dr. Makray Mihály: adatok a bányászat fejlődési történetéhez.

Neubauer Ferenc: 1. Az ezüst-vámról. 2. A vulkanizmus okai és a földgömb jövődjöje. 3. A földkéreg ásvány kincsei és azok értékéről. 4. A „Rádiumról.”

Oblatek Béla: A kénsavgyártás elemeiről.

Kápolnai Pauer Viktor: A vasbetonról, különös tekintettel a fémbányászatra (3 sorozatban).

Pokol Elek: A borpataki aranybányászat ismertetése.

Révai Károly: 1. Nagyág a szabadságharc alatt. 2. Emlékbeszéd, néhai Szellemy Geyza osztálytitkárról.

Schmidt Jenő: 1. A veresvizi sóbányai új feltárásokról. 2. Ciankalium-lugzásról.

Stiglincz János: A rézércek újabbkori olvasztásáról.

Szellemy Geyza: 1. Az óradnai havasok érctelepeiről. 2. Nagybányának használati vízzel való ellátásáról. 3. Munkások a bányászatnál a multban és jelenben.

Szigmeth Károly: A magas Tátra ismertetése vetített képekkel.

Dr. Szokol Pál: 1. Az Antimon- és ezüstércek előfordulási viszonyairól telérben. 2. Nagybánya-vidékének földalkata tekintettel az iparra és bányászatra. 3. Emlékbeszéd: néhai Bitsánszky Ede nyug. miniszteri tanácsos felett. 4. Az ásvá-

nyok mágnességéről és az ez alaponi szeparálásról. 5. A bajfalusi artézi kut furásról.

Urbán Andor: Németország sóbányászatáról.

Az osztály ülésain tárgyalás alá vétettek továbbá a testvér osztályok átiratai és javaslatai. Tevékeny részt vett az osztály ezen kívül az anyaegyesület új alapszabályainak megalkotásában és közreműködött a bánya- és kohómérnökök díj-szabásának összeállításánál, kifejtette nézeteit az új bányatörvény javaslatról, hozzá szólt a magyar perrendtartási javaslatnak a bányaperekre vonatkozó részéhez, a földgáz a kálisók monopólium törvény tervezetéhez stb. Ezen osztályból indult ki a fém és sóbányászat körében országsszerte örvendetes visszhangra talált indítvány, hogy az Orsz. fém és sóbányászat a fémkohászat, a pénzverés, fémjelzés és bányaiskolák tisztviselői, altisztjei, valamint a bányaeorvosok is ugyanoly elbírálás alá essenek, mint a szénbányászatnál és vaskohászatnál alkalmazott műszaki és kezelési tisztviselők és altisztek.

Kiemelésre méltó, hogy osztályunk által az 1911. évben a szatmári gazdasági kiállításon rendezett bányászati pavillon s az abban elhelyezett tárgyak a közönség tetszését megnyerték, sőt a kiállítók közül a nagybányai m. kir. bányagazgatóság a díszoklevelet, a többiek pedig egyéb kitüntetésekert nyertek. Egyesületünk a város egyesületei között előkelő helyen áll, befelé harmóniát, kollegiálitást, kifelé tiszteletet, megbecsülést teremtve a maga számára.

Egyesületünk meglegedéssel, sőt büszkeséggel tekinthet vissza multjára, mert ez a mult biztosítéka egyuttal a jövőnek is.

Csak a tagok buzgóságán fog ezentul mulni, hogy a megkezdett nyomon az osztály tovább haladjon s így egyedül azt kívánhatjuk, hogy az egyetértés ezentul is oly mértékben legyen meg a tagok között, mint eddig s a kollegiális bányász szellem az osztály vezetésénél és működésénél sohase változzék meg.

Vizzintes kamrákkal bíró kokszkemence.

A jelen berendezés tárgyát vizzintes kamrákkal bíró, állandó irányu hevítő lánggal működő kokszkemence képezi, melynél a függélyes hevítő csatornákat az egymás mellett fekvő kemencekamrák oldal-falai alkotják és alul elrendezett csatornák látják el hevítő gázzal.

Az ily szerkezeti kiképzéssel bíró eddigi kokszkemencéknél a gázt bebocsátó és elosztó csatornák az azokból táplált hevítő csatornák alatt, ezekkel közös síkban lokszenek, ahol is továbbá igen különböző elemek segítségével még arról van gondoskodva, hogy az egyes hevítőcsatornák lángzó-száj-csővei egyenletesen tápláltassanak hevítőgázzal.

A jelen berendezés célja már most a hevítőgáz

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek, tájolók, mintaszerű, preciziós kivitelben mint különlegesség gyártása.

(B/2268/702/685/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

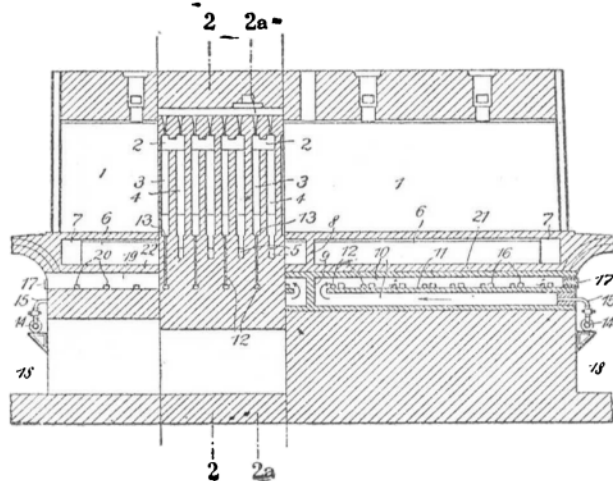
Budapest, VI., Teréz-körut 15.

bebocsátására szolgáló csatornákat recuperatorok, vagyis a hőt visszaszerző elemek gyanánt kiképezni. Ezen célból a találmány szerint ezen csatornák a kemencekamrával párhuzamos, a kiáramló gázoktól állandóan átjárt csatornák irányában vannak elrendezve és ezektől a hő kicserélését lehetővé tevő falak segítségével vannak elválasztva úgy, hogy a bebocsátandó hevítgáz a kiáramló gázok csatornáiban lévő fáradt hő segítségével előmelegíthető. Ezenkívül a kemence célszerűen akként van kiképezve, hogy egy-egy gázcsatorna két-két hevíto csatornasor táplálására szolgál, mi által a kemence szerkezetileg egyszerűbbé válik.

Célszerű mindegyik gázbebocsátó csatornát egy, a kemence közepén kiképezett válaszfal segítségével két félre és ezenfölül mindegyik főcsatornát két vagy több, egymás fölött fekvő kamrára osztani. Két ily kamra esetén a hevítgáz vagy első sorban az alsó kamrát a kemence közepéig és aztán a felső kamrát járja át vagy megfordítva. A bebocsátó csatornát átjárt gáz ezen csatornának mindkét oldalán elrendezett csatornaágak utján áramlik a hevíto csatornák lángzó-szájcsöveihez. A csatornaágakban vagy ezek előtt elrendezett szabályozó elemek segítségével lehetővé válik a bebocsátandó hevítgáz mennyiségét a szükséghez képest megszabni.

A mellékelt rajzban a találmány tárgyát képező kokszkemencének három foganatosítási alakja van feltüntetve.

Az 1. ábra az egyik foganatosítási alaknak három különböző metszete, nevezetesen az ábra bal felének baloldali részén a 2. ábrának (1b—1b), bal felének jobboldali részén a 2. ábrának (1a—1a), jobb felén pedig a 2. ábrának (1—1) vonala szerint.

1. ábra

A 2. ábra a kemence egy részének két különböző metszete, nevezetesen az ábra bal oldalán az 1. ábrának (2a—2a), jobb oldalán pedig az 1. ábrának (2—2) vonala szerint.

A 3. ábra egy másik foganatosítási alaknak két különböző metszete, nevezetesen az ábra bal oldalán a 4. ábrának (3a—3a), jobb oldalán pedig a 4. ábrának (3—3) vonala szerint, ahol is a kemencének bal oldala részben el van távolítva.

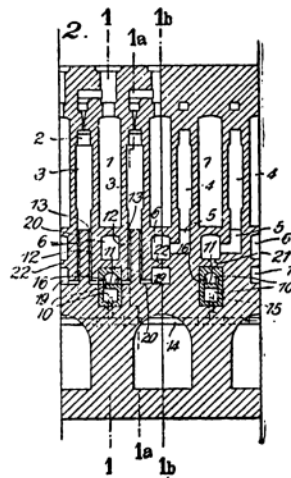
A 4. ábra ezen foganatosítási alak egy részének két metszete és pedig a bal oldalon a 3. ábrá-

nak (4a—4a), a jobb oldalon a 3. ábrának (4—4) vonala szerint.

Az 5. ábra egy harmadik foganatosítási alaknak két metszete, nevezetesen az ábra bal oldalán a 6. ábrának (5a—5a), jobb oldalán pedig a 6. ábrának (5—5) vonala szerint, ahol is a kemencének bal oldala részben el van távolítva.

A 6. ábra ezen foganatosítási alak egy részének két metszete, és pedig a bal oldalon az 5. ábrának (6a—6a), a jobb oldalon az 5. ábrának (6—6) vonala szerint.

Az egymás mellett fekvő (1) kemencekamráknak (3. ábra) oldalfalai a (2) hevíto csatornákat alkotják, melyek egy-egy fölhevítő (3) és egy-egy levezető (4) részből állanak (1. ábra). A levezető részek a derékszögben megtört (5) csatornaágak utján (2. ábra) az (1) kamra alatt elrendezett, a kemence középvonalával párhuzamos, a kiáramló gázokat kibocsátó (6) csatornával közlekednek, mely ismert módon a (7) csatorna utján (1. ábra) a (fel nem tüntetett) regenerátorral van összekötve. Mindegyik (6) gázkibocsátó csatorna a függélyes (8) válaszfal segítségével két félre van osztva. Minden második (6) csatorna alatt egy-egy, ezekkel párhuzamos gázbebocsátó (10) csatorna (2. ábra) van elrendezve, mely a függélyes (9) válaszfal segítségével (1. ábra) két félre van osztva és mely a gázkibocsátó csatornától a hő kicserélődését lehetővé tevő (22) fallal van elválasztva. A (10) csatornának mindegyik fele a vízszintes (11) válaszfal segítségével két egymás fölött fekvő kamrára van osztva, melyek a félcsatornának belső végén egymással közlekednek. A felső kamrából a (12) csatornaágak indulnak ki, melyek a (2) hevíto csatornák fölvezető (3) részeinek (13) lángzó szájcsöveihez ve-

2. ábra

zetnek. Lehet a (10) csatornának mindegyik felét, több vízszintes válaszfal segítségével, több egymás fölötti kamrára is osztani, melyek fölvaltva, ellenkező végeken közlekednek egymással; ezen esetben az említett csatornaágak a legfelső kamrából vezetnek a lángzó szájcsövekhez.

A melléktermékeket szolgáltató berendezésből eredő gáz a kemencének mindkét oldalán elrendezett (15) fővezetékek és a (15) összekötő vezetékek utján első sorban is a mindkét oldalon kiképezett (10) gázbebocsátó csatornáknak alsó karimájába, majd ezt a

MŰSZAKI ÉS GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyúk minden célra. Tüzoltó fecskendők. ∴

Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árúk minden célra.

Kenőolajok, tisztítógyapot, gépsziják. Robbanásmentes acetylen bányalámpák.

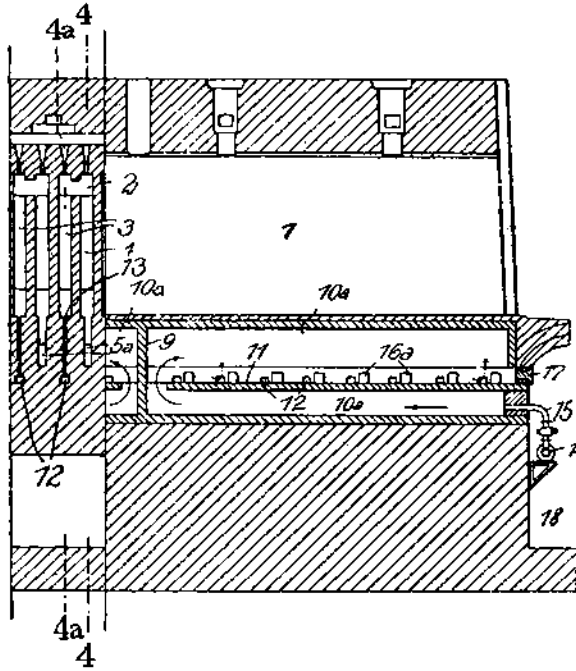
Telefon 153-11.
168-00.

(B/3146/731/52)

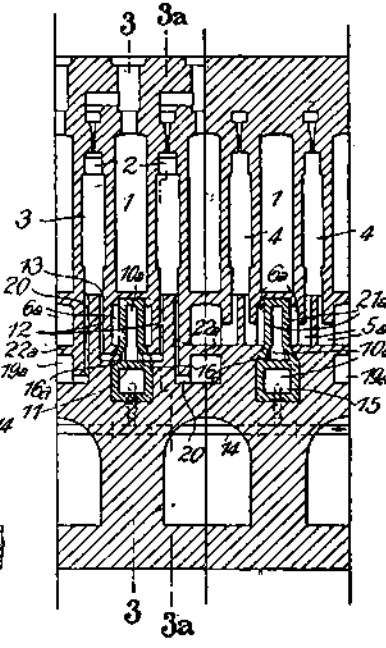
MOTOROK.

nyíl irányában átjárva a (10) csatornáknak felső kamrájába és végül a (12) csatornaágak útján az egyes (2) hevítőcsatornáknak (13) lángzó szájcsöveihez áramlik.

Hogy a (12) csatornaágak útján a (13) lángzó szájcsövekhez áramló gáz mennyiségét a szükséghez képest lehessen megszabni, szabályozó elemekről van gondoskodva, melyek akár a (12) csatornaágakban

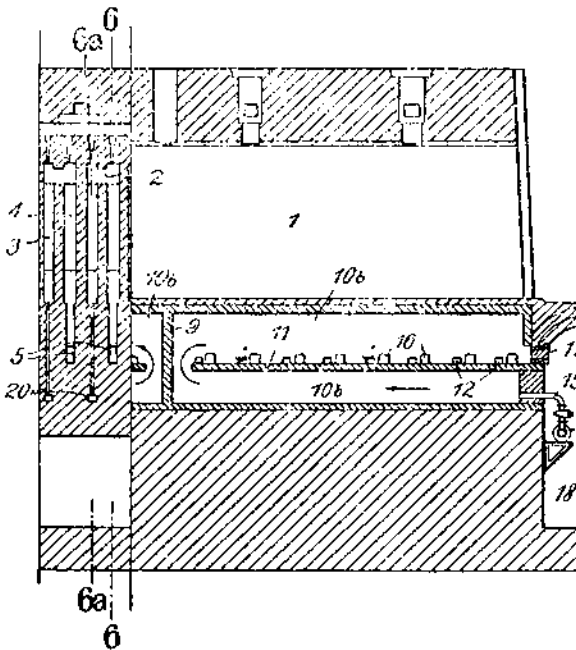
3. ábra

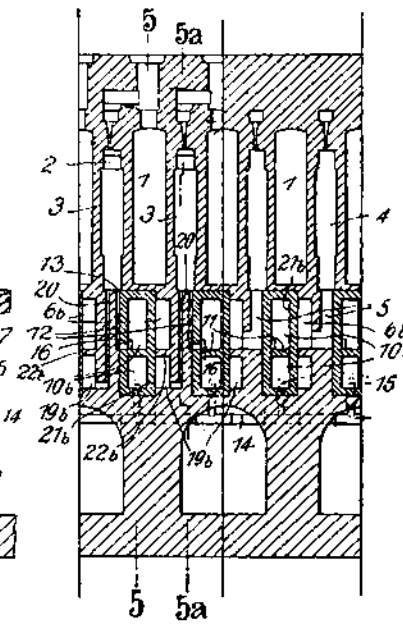
4. ábra

Mint hogy a gázt beocsátó és elosztó (10) csatornáknak felső fele közvetlenül a nagy hőmérséklettel bíró (5) csatorna alatt fekszik, a beocsátandó

vannak beiktatva, akár a (16) tolattyuk gyanánt, a (10) csatornáknak felső kamráiban vannak elrendezve, mely tolattyuk a (12) csatornaágak torkolata előtt

5. ábra

6. ábra

hevítőgáz és a kiáramló gázok között hőcserélődés fog történni, amikor is a hevítőgáz a kemence üzemére nézve előnyös módon előmelegítettik.

eltolhatók. A jelen esetben ezen szabályozó elemek, melyek célszerűen tűzálló anyagból vannak készítve, egy, a (17) ellenőrző szájcsövek útján betolt rud

SZIVATTYUKAT és

MÉRLEGEKET

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B/86/714/4)

ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

segélyével kívülről állíthatók el. Ezen ellenőrző szápcsövekhez, melyek a kemencének mindkét oldalán vannak kiképezve, az ugyancsak mindkét oldalon végigmenő (18) folyosók útján lehet hozzáférni.

Lehet a (15) vezetékét a (10) csatornának felső kamrájával is összekötni, mely esetben a (12) csatornák az alsó kamrából ágaznak el és a gáz előbb a felső, majd az alsó kamrát járja át.

A (6) csatornák közül azok alatt, melyek nem fekszenek közvetlenül a (10) csatornák fölött, a (6) csatornákkal párhuzamos (19) légbeocsátó csatornák (2. ábra) vannak elrendezve, melyek a (20) csatornaágak útján közlekednek a (2) hevítcatornákkal. Mindegyik (20) csatornát a fölötte lévő (6) csatornától a hőkicszerélődést lehetővé tevő (22) fal választja el és így az égési levegő a kiáramló égési termékek hatása alatt éppen úgy előmelegítettik, mint a hevítcatorna gáz.

A 3. és 4. illetve az 5. és 6. ábrákban feltüntetett foganatosítási alakok az előbbihez nagyjában hasonlóan vannak kiképezve, csak hogy első sorban a 3. és 4. ábrákban látható foganatosítási alaknál minden második (6a) gázkiocsátó csatornának (4. ábra) belsejében a megfelelő (10a) gázbeocsátó csatornának felső kamrája van elrendezve. A légbeocsátó (19a) csatornák azon (6a) csatornák alatt vannak elrendezve, melyek a (10a) csatornának felső kamráit közrefogó (6a) csatornák között fekszenek. A (10a) és az ezeknek megfelelő (6a) csatornák a hőkicszerélődést lehetővé tevő (21a) falak, a (19a) csatornák és az ezeknek megfelelő (6a) csatornák pedig a hőkicszerélődést szintén lehetővé tevő (22a) falak segélyével vannak egymástól elkülönítve. Ezen foganatosítási alaknál a (16a) tolattyuknak elzáró felülete részatosan le van metszve. Mindegyik (2) hevítcatorna az (5a) csatornaágak útján két (6a) csatornával közlekedik.

Az 5. és 6. ábrákban feltüntetett foganatosítási alaknál mindegyik (6a) gázkiocsátó csatorna mellett a megfelelő (10b) gázbeocsátó csatornának felső kamrája van elrendezve, míg ezen (10b) csatornának alsó kamrája mellett a megfelelő (19b) légbeocsátó csatorna vonul végig. A (10b) és a megfelelő (6b) csatornák közötti hőkicszerélődést a (21b) falak, a (19b) és a megfelelő (6b) csatornák közötti hőkicszerélődést pedig a (22b) falak teszik lehetővé.

A hevítcatorna és a levegőt beocsátó csatornák leirt elrendezésének alkalmazásával a hevítcatornák gazdaságilag igen számottevő előmelegítését érjük el.

fejlődése következtében szükeknek bizonyultak, mi végből tágasabb helyiségekről kellett gondoskodnunk. Lapunk barátai, különösen pedig az ország illusztris bányász- és kohász-közönsége az ország minden részéről állandóan megtisztelte szerkesztőségünket látogatásával s hogy ezt a jövőben a magunk részéről még inkább megkönygítsük, szerkesztőségünket és kiadóhivatalunkat belvárosból az üzleti élet centrumába:

V., Sas-utca 20. számú

(maróthi Fürst-féle) ház I. emeletére helyezzük át, ahol barátaink szíves látogatását ép oly örömmel látjuk, vesszük, mint e előtt, ahová barátainkat ezennel ép oly szívesen invitáljuk, mint amily szívesen eddiget is fogadtuk.

Ugyancsak a Sas-utca 20. alá helyezte főszerkesztőnk, dr. BISCHITZ BÉLA ur ügyrédli irodáját is.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Dr. Herczegh József, Suhu Bertalan és Jánossy József végzett bányahatósági segélydíjas bányamérnökhallgatókat a X. fizető osztályba bányaeszküdtékké kinevezte

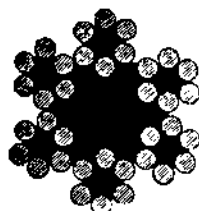
Az Urikány—Zsilvölgyi részvények tőzsdei jegyzése. A budapesti tőzsdetanács munkáján Horváth Elemér, miniszteri tanácsos elnöklése alatt ülést tartott, amelyen elrendelték az Urikány—Zsilvölgyi Kőszénbánya Rt. részvényeinek tőzsdei lajstromozását és jegyzését.

Bányatársgyűlések. A bucsanyi Florenta bányatársulat október 20-án, a szarvaspataki Mária Valéria társulat november 4-én társgyűlést tart az abrudbányai bányabiztoság hivatalos helyiségében.

A Rimamurány—Salgó-Tarjáni Vasmű Rt. legutóbb tartott igazgatósági ülésén előterjesztették és jóváhagyták az 1911/12. üzemi mérlegét. A nyereség 11,327.369 korona 58 fillért tesz ki a tavalyi 9,351.178 korona 14 fillérrel szemben, mely a múlt óvról elővezetett 1,287.336 korona 10 fillér hozzávonásával 12,614.705 korona 68 fillérre emelkedik. Az alapszabályszerű és rendkívüli leírások és tartalékolások eszközölése után (2,262.506 korona 70 fillér összegben) az igazgatóság elhatározta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja, mi-

✂ HAZAI HIREK. ✂

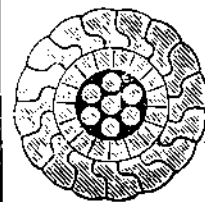
Tisztelt előfizetőinknek, hirdetőinknek s lapunk barátainak örömmel jelentjük, hogy mai helyiségeink lapunk exorbitáns

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vízafogó 1460. szám.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek.

Elektrolytikus vörösréz huzalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

(B/995/89/24.)

szerint a fennmaradó 10,352.198 korona 98 fillér összegből az alapszabályszerű jutalékok és a rendes tartalék-alap szaporítására fordított összegek levonása, továbbá 600.000 koronának a külön tartalék-alaphoz való csatolása, a tisztli nyugdíjalapnak 100.000 koronával és a munkás-társuladának 100.000 koronával való javadalmazása után a 37,120.000 korona részvénytőkéket képező minden 200 korona névértékű részvény után 19%-os osztalékul 38 korona fizetessék ki a tavalyi 17 $\frac{1}{2}$ %-os = 35 koronával szemben (a 40 millióra felemelt teljes részvénytőke tudvalevőleg csak az 1912/13. üzletévtől kezdve osztalékjogosult) a fennmaradó 1,411.615 korona 43 fillér pedig új számlára vezetessék elő. Az igazgatóság tehát hivatalosan is bejelenti, hogy az idei osztalék 38 kor.

A szilvölgyi vasutak villamos üzemre való átalakításáról újabb hírek kerültek forgalomba. A kereskedelmi miniszteriumban most annak a képesán foglalkoznak újból a tervvel, hogy egy vállalkozó az átalakításra ajánlatot tett. Az ajánlat szerint a vasut üzemében szükséges hajtóerőt egy a vasut közelében fekvő patak mentén tervezett s a patak vize által működtetett áramfejlesztő központ szolgáltatná. Ezen központ a tervezet szerint 17.000 kilowatt teljesítő képességgel bírna, amely részben a vasut által, részben más ipari üzemek által használnák föl. Jelenleg az áramszolgáltató feltételeinek és az áram egységárának s az elszámolás módjának kérdéseit tanulmányozzák. A kérdéses vonal az államvasutaknak egyik legnagyobb szénforgalmi vonala.

Új eljárás paraffin és más hasonló anyagok izzasztására. Az eljárás tárgya izzasztási eljárás paraffin és egyéb hasonló anyagok számára.

A paraffint tudvalevőleg akkor vetjük izzasztási műveletnek alá, miután a hűtőkészülékben hűtött paraffinolaj szűrőszájókban és esetleg hidraulikus sajtókban a folyékon olajok nagyobb tömegétől megszabadítottatott. Az izzasztás vagy a száraz, vagy a nedves eljárás szerint történik. A száraz izzasztásnál a paraffint megolvasztott állapotban izzasztótálcákra öntjük ki és előzőleg megszilárdítási műveletnek vetjük alá, ami rendszeren vízkeringtetés által végeztetik. Csak a megszilárdulás után hozzuk a paraffint a hőmérsékletnek az izzasztókamrákban való fokozatos emelése által olvadásba, illetve azt az olvadási pontok szerint frakcionáljuk. Ezen eljárás hátránya, hogy az izzasztást megelőző megdermedési művelet nagyobb vízmennyiséget igényel és huzamosabb ideig is eltart, miközben az izzasztó készülék a tulajdonképeni izzasztási műveletre voltaképpen nincs is hasznosítva.

A nedves izzasztási eljárás, amelynél a paraffint lepények alakjába hozzuk az izzasztókészülékbe, viszont azzal a hátránnyal jár, hogy a paraffint oly alakban vetjük izzasztásnak alá, amelyben az nehezen izzad és ennek következtében az olajoktól nehezen olvasható szét, minek folytán a paraffin opak marad. Ezenkívül még a kamrák adagolása is kezelelbeli nehézségekkel jár.

Az eljárás szerint ezen hátrányok azáltal küszöbölhetők ki, hogy a paraffin, mielőtt az izzasztókészülékbe kerül, valamely hűtőkészülékben, legcélszerűbben kaválás közben egy paraffin hűtésére alkalmas hűtőkészülékben a megdermedés hőmérséklete alá hűtetik elő és ezen előhűtött terméket vezetjük a (száraz vagy nedves) izzasztókészülékbe. Az izzasztókészülékben a paraffint megszilárdulása után, ami igen gyorsan bekövetkezik és szükség esetén az izzasztókészülékben hűtővíz által gyorsítható, ismeretes módon izzasztásnak vetjük alá. Az eljárás szerint kaválás közben végzett előhűtés kö-

vetkeztében a paraffin az izzasztókészülékbe már kristályos alakban kerül, ami egyrészt a teljes és gyors megszilárdulást, másrészt pedig az izzasztást lényegesen megkönnyíti. Ezzel együtt azt is elérjük, hogy a megszilárdulás időtartama az izzasztókamrában lényegesen megrövidül és a hűtővíz alkalmazása egészen vagy legnagyobb részben elkerültetik.

Déva város kőbányái. Déva városa szorződést kötött Gerstenbrein kőipari részvénytársasággal, melynek 50 évre bérbe adta a petrócai kőbányákat. Hír szerint a részvénytársaság nagy befektetéseket eszközöl a bányában.

Bányászerecséltlenség. Zsiceről írják lapunknak, hogy a II. számú akna egyik telepén földbeomlás történt. Ott dolgozott Hauk György 19 éves zsijeci csillás 3 társával, akiket a föld, egy kivételével, eltemetett. A megmenekült munkás két társát megmentette, de Hauk Györgyöt megmenteni nem tudta, akit a nagy tömeg föld teljesen összeroncsolt.

Szénforgalom. A máv. vonalai mentén fekvő kőszénbányák a szeptember hó 1-étől szeptember hó 7-éig terjedő héten, hat munkanap alatt, összesen 11.500 kocsirakomány szenet adtak fel; 837 kocsirakománnyal kevesebbet, mint az előző héten, ellenben 605 kocsirakománnyal többet, mint a múlt év hasonló időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 1933 vasuti kocsit raktak meg; 139 kocsival kevesebbet, mint az előző hét egy-egy munkanapján.

DEUTSCHER BERICHT. INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

*An unsere werten Leser und Inserenten.
Mit Genugtuung konstatieren wir, dass unsere jetzigen Bütroäumlichkeiten sowol für unsere Redaktion wie Administration nicht mehr ausreichend sind, weshalb wir, den gesteigerten Ansprüchen Rechnung tragend, unsere Büros nach*

V., Sas-utca 20,

dem Centrum des Grosshandels und der Hochfinanz, verlegt haben.

Ebenselbst befindet sich auch die Advokatur-Kanzlei unseres Chefredakteurs, Herrn Advokat Dr. BÉLA BISCHITZ.

Wir bitten unsere werten Freunde von dieser Aenderung gütigst Kenntnis nehmen und künftighin alle Zuschriften an unsere neue Adresse richten zu wollen.

*Die Redaktion und Administration
der Fachzeitschrift
„A BÁNYA“.*

Ein neuer Kontroll-Apparat für Gruben-gase. Aus Halle wird uns gemeldet: Eine für den Bergbau bedeutsame Erfindung ist dem Berginspektor Wilhelm Heckmann in Halle geglückt. Es handelt sich um eine Einrichtung zur gleichzeitigen ununterbrochenen Bestimmung der Zusammensetzung und Strömungsgeschwindigkeit von Gasgemischen. Durch den Apparat wird es ermöglicht, zu jeder Zeit von einer oder mehreren Hauptstellen aus die in einzelnen Stollen durchströmenden Wetter zu beobachten. Die kleinste Unregelmässigkeit in der Grubenluft wird zahlenmässig durch das Uhrwerk angegeben, so dass in

wenigen Minuten Abhilfe geschafft werden kann. *Massenunglücksfälle durch schlagende Wetter* können mit Hilfe der Erfindung *unbedingt vermieden werden*. Massgebende Fachleute äussern sich sehr anerkennend über den neuen Kontroll-Apparat.

Staatliche Kohlenruben. Die in letzter Zeit wiederholt aufgetauchten Gerüchte, dass die staatlichen Kohlenruben verkauft oder verpachtet werden sollen, sind durch die jüngste Budgetrede des Finanzministers gründlich widerlegt worden. Die staatlichen Kohlenbergwerke bleiben in staatlichem Besitz und Regie und der Staat selbst hat, auf Grund der Sachverständigen Gutachten, die die Rentabilität der Ruben nachweisen, sobald die Betriebe modernisiert und auf rationeller Basis eingerichtet werden, bereits die Initiative ergriffen, um gewinnbringende Resultate erreichen zu können. Den bereits gemachten Investitionen werden weitere folgen und die grossen Bestellungen schon in allernächster Zeit vergeben werden.

Grosse Erfolge einer reichsdeutschen Firma in Ungarn. In der letzten Zeit hat die Firma *Muth-Schmidt, G. m. b. H., Berlin-Lichtenberg* grosse Aufträge aus Ungarn erhalten. In erster Linie handelt es sich dabei um *Förderanlagen für Kohle und Erze*. So haben u. a. grössere Bestellungen gemacht: Die *Rimamurány-Salgótarjánier Eisenwerke*; die *Hernadthaler ungarische Eisenindustrie-Aktiengesellschaft*; die *Kleinpester Ziegelei und Kalkbrennerei*; die *ungarische allgemeine Bergwerks-Aktiengesellschaft für Tatabánya*; etc. etc. Auch wurde die Firma *Muth-Schmidt* mit dem Bau der Kohlen- und Koks-Förderanlagen in der *Budapester Central-Gasfabrik* betraut. Die Generalvertretung für Ungarn liegt in den Händen des Herrn diplom. Maschineningenieur *Eugen Vecsey, Budapest, V., Lipót-körút 21.*

Die Rudaer 12 Apostel Gewerkschaft hat für ihre Beamten und Arbeiter eine *Unfallversicherungs-Abteilung* eingerichtet, wodurch den Verunglückten sowie deren Angehörigen nicht nur die Hilfe der Kasse, sondern auch die Unterstützung der Unfallversicherung zu Teil wird. (Zur Nachahmung empfohlen! D. Red.)

Verkauf einer Steingrube. Die *Obertheis-Schiffahrts- und Steingruben-Unternehmung* hat ihre Tokajer Steingrube um den Preis von *K 250,000* an die Firma *Nikolaus Kálmán & Co.* verkauft. Die neuen Besitzer planen eine bedeutende Erweiterung des Betriebes.

Eine neue Eisenbahn. Die *Homoródthaler Bahn*, die der Unternehmer *Adolf Schwarz* aus *Gran* von *Homoródkőhalom* bis *Almás* mit einer Gesamtlänge von *35 km* geplant hatte, gelangt

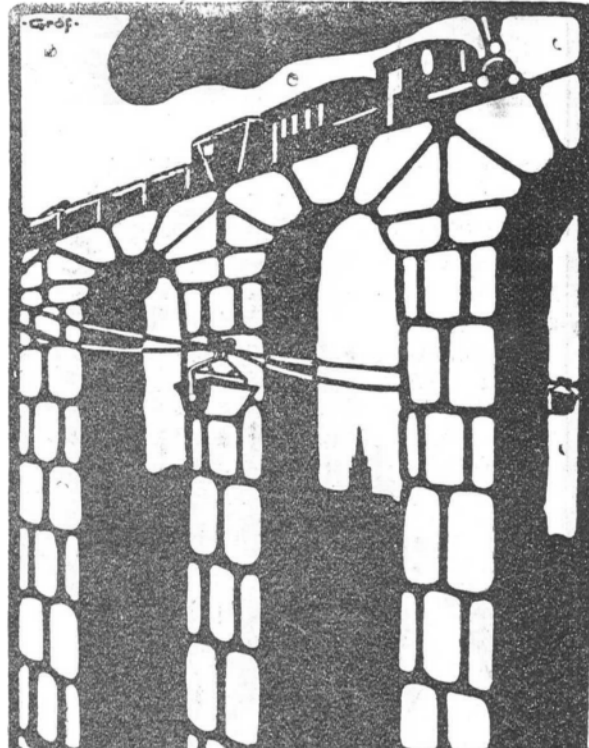
nunmehr zu Ausführung, nachdem die daran interessierten Gemeinden die Aufbringung von *K 800.000* bewilligt haben. Speziell wird diese Bahn den an der Linie liegenden *Kohlenberg-*

Szlovákiai sósvíz

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKEDSÉGET, IDÚLT GYOMOR ÉS
HUGYSZERV BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYÍT.

Megrendelhető a »Magyar Ásványvíz Főrgalmi
és Kiviteli K.-T.«-nél Budapest. Telefon 162-84

-Gróf-

**ROESSEMANN-ÉS
KÜHNEMANN-GEP-
GYÁRRA-BUDAPEST**

„Titanit“

A „Titanit“ robbantóereje és repesztőképessége versenyez az összes eddig ismert brizáns robbantóanyagokkal.

A „Titanit“ használata teljesen veszélytelen.

A „Titanit“ minden vonattal, minden állomásra szállítható.

„TITANIT“ magyar biztonsági robbantóanyag részvénytársaság

Budapest, V., Mérleg-utca 3. szám. — Távirati cím: Titanob, Budapest. Telefon 45—31.

(B/436/766/52.)

a jelenkor legtökéletesebb robbantószere. Egyesíti magában az eddig ismert robbantószerek minden előnyét, azok minden hátránya nélkül. A „Titanit“ előállítás, szállítása és raktározása teljesen veszélytelen.

A „Titanit“ raktározását és használatát hatósági előírások és beavatkozások nem korlátozzák.

A „Titanit“ előnyeit igazoló kísérleteket kívánatra költségünkön végeztetjük.

A „Titanit“ ára olcsóbb, mint bármely más robbantóanyagé.

werken zu Gute kommen, da diese dadurch einen leichteren und besseren Absatz ihrer Produkte finden werden.

Kohlen-Verkehr. Die an den Linien der ungarischen Staatsbahn liegenden Koh'engruben haben in der Woche vom 25—31 August cr. — also in 6 Arbeitstagen — insgesamt 12.436 Waggons Kohlen zur Verladung gebracht, d. um 2267 Waggons mehr, als in der vergangenen Woche und 277 Waggons mehr als in der gleichen Periode des Vorjahres vom 27. VIII—2. IX. Täglich wurden 2072 Waggons verladen, d. 378 Waggons mehr, als an den einzelnen Tagen der vergangenen Woche.

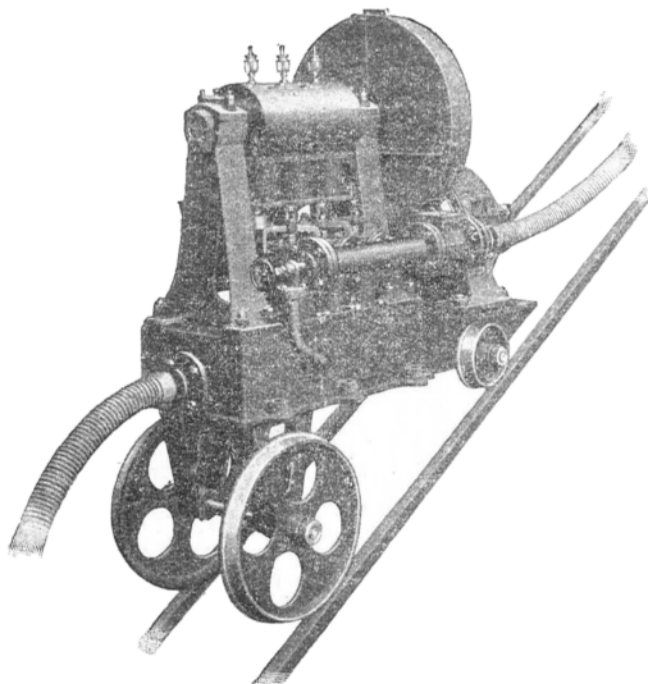
Die bosnischen Erzlager. Die Frage der Ausbeutung dieser gewaltigen Eisenerzlager ist nun dahin entschieden, dass dies in staatlicher

Regie geschieht, da der gemeinsame Finanzminister sich ganz entschieden weigert, die Ausnützung den kartellierten Werken zu überlassen. Der Abschluss eines neuen Vertrages mit den *Vareser Werken* wurde nun auch davon abhängig gemacht, dass diese aus dem Kartell mit dem *Zeniza-Werke* austreten. Dem Vernehmen nach unterhandelt der gemeinsame Finanzminister mit einem grossen Wiener Geldinstitute, welches die Errichtung eines grossen Hüttenwerkes finanzieren soll.

Die Firma Roesseman & Kühnemann hat ihre bisherigen Mitarbeiter und Prokuristen, die Herren *Paul* und *Viktor Kühnemann* als Teilhaber aufgenommen.

A szerkesztésért felelős: Dr. Bischitz Béla.

ED. TATZEL, TROPPAU.

(203/789/7/II)

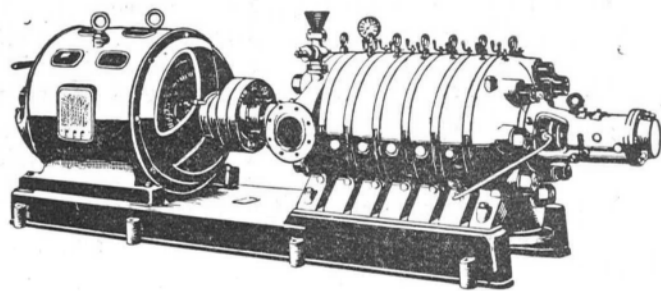
Kőrszivattyúk

minden célra.

Triplex-szivattyúk,

Magasnyomású fúvók,

bánya, kohó és gyári
üzemek számára. ::

Centrifugális és körforgó SZIVATTYÚK, FÚVÓK, GÁZSZIVÓK,

Turbinaszivattyúk és turbokompresszorok.
C. H. Jaeger & Co., Leipzig-Plagwitz.

Vezérképviselő a magyar korona országokban:

VECSEY JENŐ okl. gépészmérnök,
Budapest, V., Lipót-körút 21. Telefon 105—84.